

Ensikoti arjalais- soturien synnyttäjille

Volker Koop: "Dem Führer ein Kind schenken". Die SS-Organisation Lebensborn e.V. Böhlau, Köln, 2007. 306 s.

Dorothee Schmitz-Köster: Kind L 364. Eine Lebensborn-Familiengeschichte. Rowohlt, Berlin, 2007. 270 s.

■ Todistettavasti rikoksia ihmisyyttä vastaan tehnyt poliittinen liike ei välttämättä ole harjoittanut kaikkea kuviteltavissa olevaa pahuutta. Edes hitleriläinen fasismi ei syyllistynyt kaikkeen, mistä sitä on syytetty. Natsi-Saksassa ei esimerkiksi toiminut rotupuhtaiden lasten tuotantoa palvelevia siittoloita, vaikka niin usein väitetään.

Tarinat karjanjalostuksen menetelmien mekaanisesta soveltamisesta ihmisiin yhdistetään yleensä Lebensborn-järjestöön, jonka ylläpitämissä laitoksissa puhtasrotuiset (*guten Blutes*) naiset voivat synnyttää avioliitonulkoisissa suhteissa alkunsa saaneet lapsensa salassa lähiympäristöltään. Jos äiti ei kyennyt huolehtimaan pienokaisestaan, Lebensborn etsi sille ottovanhemmat. Lebensbornin toiminta ei ollut salaista, mutta järjestö palveli vain tarkoin valitsemiaan asiakkaita. Berliiniläinen aikalais-historioitsija ja journalisti Volker Koop katsoo latineensa

lähdepohtaltaan toistaiseksi vankimman tutkimuksen Lebensbornista. Epäsystemaattisuutensa vuoksi teos tuskin jää viimeiseksi aihetta käsittelevistä.

Vuonna 1935 perustettu Lebensborn-yhdistys kuului muodollisesta itsenäisyydestään huolimatta tiukasti perustajansa Heinrich Himmlerin johtamaan SS-imperiumiin. Natsit halusivat Saksan oikearotuisiksi luokitellun väestön kasvavan nopeasti, ja kutakin perhettä kehoitettiin hankkimaan vähintään neljä lasta. Himmler velvoitti jokaisen SS-miehen solmimaan avioliiton mutta etsi myös muita keinoja syntyvyyden lisäämiseksi. Saksan oletettiin joutuvan vääjäämättä eloonjäämistaisteluun nopeasti sikiäviä aasialaisia laumoja vastaan. Himmlerin tietojen mukaan peräti noin 600 000 saksalaista naista hankki vuosittain laitton abortin, vaikka toimenpiteeseen liittyi vakavien komplikaatioiden ja ankaran rangaistuksen uhka. Jos naiset saatiin synnyttämään kaikki lapsensa, Himmlerin laskujen mukaan Saksalla oli kaksi vuosikymmentä myöhemmin 18–20 rykmenttiä laajemmat asevoimat. Tarkoitus ei siis ollut auttaa sen paremmin pulaan joutuneita naisia kuin heidän vauvojaankaan vaan tukea kolmannen valtakunnan valta-yrkimyksiä.

Koop ei ryhtynyt tutkimaan Lebensbornia niinkään siittolamyytin kumoamiseksi. Hän haluaa osoittaa, ettei Lebensborn ollut alkuaankaan mikään hyväntekeväisyysjärjestö eikä suinkaan osaton natsien rikoksiin. Kirjoittaja korostaa sil-

miinpistävän voimakkaasti Lebensbornin osuutta alistettujen kansojen lasten ryöstämiseen. Hän ei selvästikään halua joutua syytetyksi natsien tekojen vähätelystä. Lebensborn ei kuitenkaan itse siepannut arjalaisilta näyttäviä alistettujen kansojen lapsia vaan sijoitti saksalaiseen ympäristöön muiden natsiorganisaatioiden ihmisrosvouksen saalista.

Toisaalta Lebensborn käytti ryöstöä lähenteleviä menetelmiä hankkiessaan käyttövaroja, sillä jäsenmaksut eivät lähimainkaan riittäneet kattamaan synnytyskodeista aiheutuneita kuluja. Vaikka Lebensbornin rikollisuus voidaan todeta väitettyä lievemmäksi, ei tietenkään saa hetkeksikään unohtaa järjestön olemassaolon perustuneen samoihin harhaisiin rotuoppeihin, jotka innoittivat natseja maailmanvalloitusyritykseen ja huolellisesti organisoituun joukkotuhontaan.

Erityisen hyvin synnytyskoti verkosto auttoi korkeita SS-upseereita: raskaaksi tullut rakastajatar tai kakkosvaimo oli kätevää lähettää Lebensbornin hoiviin. Kaikkiaan Lebensborn-laitoksia perustettiin kymmenen Saksan valtakunnan alueelle ja tusinan verran saksalaisten miehittämiin maihin. Valtakunnassa toimineissa Lebensborn-kodeissa näki päivänvalon arviolta noin 11 000 lasta.

Aivan erityinen vaihe Lebensbornin historiaa on toiminta Norjassa, josta hartaasti toivottiin saatavan rotupuhdasta lisää Saksan kansaan. Niinpä vuonojen maahan perustettiin kahdeksan erilaista Lebensborn-laitosta, joissa rekis-

teröitiin yhteensä noin 6 000 lasta. Saksalaissotilaat siittivät Norjassa miehityksen aikana kaikkiaan arviolta 10 000–12 000 jälkeläistä. Sodan jälkeen Norjassa kostettiin miehittäjien teot heidän kanssaan seurustelleille naisille. Viitisen-tuhatta ”sakemanninmorsianta” tuomittiin pakkotyöhön, josta päästyäänkin he joutuivat kokemaan jatkuvia solvauksia ja usein myös seksuaalista väkivaltaa. Saksalaissotilaiden lapset koettiin Norjassa niin vastenmielisiksi, että maan sosiaaliministeriö suunnitteli vakavissaan heidän lähettämistään Australiaan. Vuonna 2001 Norjan hallitus pyysi anteeksi miehittäjien siittämiin lapsiin kohdistettua syrjintää mutta torjui edelleen vaateet korvausten maksamisesta.

Lebensbornin johtajia joutui aikanaan vastaamaan teoistaan Nürnbergissä toimineelle amerikkalaiselle sotilastuomioistuimelle, joka kuitenkin totesi järjestön harjoittaneen pelkkää hyväntekeväisyyttä. Koop näkee ratkaisun merkiksi siitä, miten länsiliittoutuneet lievensivät suhtautumistaan natseihin kylmän sodan käynnistyttyä. Lebensbornin toiminnanjohtaja Max Sollman ja ylilääkäri Gregor Ebner saivat silti kumpikin vähän alle kolmen vuoden vankeustuomion, koska kummallakin oli ollut korkea SS-arvo.

Lebensbornin laitokset eivät olleet siittoloita eivätkä edes bordelleja. Miksi niitä kuitenkin laajalti luullaan sellaisiksi? Selvästikin ihmiset niin natsien vihollisissa kuin Saksassakin intoutuivat viimeistään sodan päätyttyä kehrittelemään pornografisia mielikuvia natsi-

pomojen hovinpidosta. Volker Koop ei pohdi kysymystä mutta toteaa Saksassa jo sodan aikana levinneen huhuja kantakirja-arjalaisten tuotantolaitoksista. Aivan erityisesti siittolamyyttiä vahvisti Länsi-Saksassa vuonna 1961 valmistunut näytelmäelokuva *Lebensborn*. Rotupuhtaiden neitsyiden välittämistä natsisonnien astuttaviksi kuvataan myös vuonna 2000 Tšekin tasavallassa tuotetussa tv-elokuvassa *Pramen života*, joka on esitetty useaan kertaan myös Suomen Ylen kanavilla.

Onnekas Lebensborn-lapsi tuli adoptoiduksi hyvään perheeseen. Bremeniläinen toimittaja Dorothee Schmitz-Köster kertoo aivan erityislaatuisen kohtalon saaneesta Heilwigtyöstä, joka syntyi Münchenin lähellä sijainneessa Steinhöringin Lebensborn-kodissa helmikuussa 1938. Heilwigin äiti oli pari vuotta leskenä elettyään ryhtynyt suhteeseen erään naimisissa olevan kauppamatkustajan kanssa. Graafikko Eleonore von Brüning pääsi synnyttämään Lebensbornin suojiin, koska hän täytti mainiosti ulkoiset rotuvaatimukset ja kuului kansallissosialistiseen puolueeseen.

Lebensborn oli Heinrich Himmlerille niin tärkeä hanke, että hän kaikilta kiireiltään perehtyi yksityiskohtaisesti von Brüningin tapaukseen. SS:n johtaja hankki arjalaispiirteiselle ja hienoa nimeä kantaneelle yksinhuoltajaäidille talousapua ja vielä uuden aviomiehenkin. SS:n talousjohtaja Oswald Pohl solmi von Brüningin kanssa avioliiton vuoden 1942 lopussa. Natsikenraali adoptoi uuden vaimonsa isättömän tyt-

tären, joka sai pian pikkusiskon. Uudesta perheestään huolimatta Pohl piti myös sivuvaimoa, joka synnytti kenraalille ainakin yhden jälkeläisen. Valitettavasti Schmitz-Köster ei mainitse, järjestikö Pohl kakkosvaimonsa Lebensbornin asiakkaaksi.

Eleonore von Brüning ei ainoastaan päässyt yksinhuoltajaäidin asemasta vaan kohosi kolmannen valtakunnan ylhäisaateliin ja vankityövoimaa hyödyntävän kartanon emännäksi. Saksan tappion vuoksi SS-kenraalitar putosi hirtetyn sotarikollisen köyhäksi leskeksi. Nürnbergin amerikkalaisessa sotilastuomioistuimessa käsitellyn niin sanotun keskitysleirijutun pääsyytetty Pohl tuomittiin kuolemaan vuonna 1947 ja teloitettiin kesäkuussa 1951.

Heilwig sai vasta 1950-luvulla kuulla oikeasta isästään ja ehti tutustuakin mieheen. Synnyinpaikastaan tai isäpuolestaan hän sen sijaan ei vuosikymmeniin halunnut kertoa kenellekään. Ahdistus näyttää periytyneen myös Heilwigin lapsiin, jotka vielä keski-ikäen ehtineinä pohtivat isoäitinsä ja äitinsä isäpuolen kautta mahdollisesti periytyvää vastuutaan natsien rikoksista.

Sukupolvesta toiseen periytyvästä kollektiivisesta syyllisyydestä ei liene koitunut Saksan kansalle mitään häitää. Päinvastoin, koko maailman kannattaa ottaa oppia monien saksalaisten osoittamasta rohkeudesta olla kaunistelematta isiensä ja äitiensä pahoja tekoja.

Timo Soukola